

Nuorten verkkokiusaamisen yleisyys, tekijät ja avunhakeminen

Oulun Yliopisto
Tieto- ja sähkötekniikan
tiedekunta
Tietojenkäsittelytiede
LuK-tutkielma
Niklas Lehtola
2022

Tiivistelmä

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kirjallisuuskatsauksen keinoin, kuinka yleistä nuorten toteuttama verkkokiusaaminen on, kuka yleensä verkkokiusaa sekä miten verkkokiusaamistilanteissa haetaan apua. Tutkimus tuottaa lisätietoa keräämällä aikaisempaa tutkimustietoa yhteen. On tärkeää tutkia ja selvittää nuorten verkkokiusaamisen yleisyyttä, verkkokiusaamisen toteuttajia sekä miten verkkokiusaamisen uhrit hakevat apua, jotta verkkokiusaamista vastaan voidaan toimia. Internetin ja sosiaalisen verkostojen sivustojen käyttäjämäärät ovat kasvaneet suuresti viime vuosina. Kasvun varjopuolena myös verkkokiusaaminen on yleistynyt. Verkkokiusaamisella voi olla vakavia sekä kauaskantoisia seurauksia kuten masennusoireita tai jopa kiusatun itsemurha. Tutkielma on kirjallisuuskatsaus aiemmista tutkimuksista eikä työssä toteutettu omaa empiiristä tutkimusta. Kirjallisuuskatsauksessa tarkastelluissa tutkimuksissa verkkokiusaamisen uhriksi joutuminen vaihtelee 11% - 23% välillä. Verkkokiusaamista harrastaneiden osuus vaihtelee 4% - 16% välillä. Sitä toteutetaan useimmiten 13-15-vuotiaana ja sen esiintyvyys on korkeimmillaan 13-vuotiaana. Sukupuolten välisestä erosta kiusaamisessa löytyy ristiriitaista tietoa siitä kumpi sukupuoli verkkokiusaa enemmän. Verkkokiusaamisen uhriksi joutumiseen hankitaan apua ystäviltä, vanhemmilta, poliisilta tai apua ei hankita ollenkaan.

Keywords

Verkkokiusaaminen, avunhankinta, nuoret, internet.

Supervisor

Tutkijatohtori, Heidi Hartikainen

Sisällys

Tiivistelmä.....	2
Sisällys	3
1. Johdanto.....	4
2. Käsitteet	5
2.1 Kognitiivinen ja affektiivinen empatia	5
2.2 Verkkokiusaaminen	5
2.3 Sosiaalinen media	5
3. Tutkimusmenetelmä	6
4. Tulokset	10
4.1 Internetin käyttö ja verkkokiusaaminen.....	10
4.2 Verkkokiusaamisen yleisyys.....	10
4.3 Kiusaajaprofiili.....	11
4.4 Avunhankinta	12
5. Pohdinta	14
5.1 Kirjallisuuskatsauksen tulokset.....	14
5.2 Implikaatiot käytännölle, rajoitteet ja tutkimussuositukset	15
6. Yhteenveto.....	17
Lähteet.....	18

1. Johdanto

Verkkokiusaaminen käsitteen todennäköisesti ymmärtää, vaikka itse verkkokiusaamisen tavoista, sen ilmenemismuodoista tai seurauksista ei olisi tarkempaa käsitystä. Verkkokiusaamista on esimerkiksi uhkaavien tai loukkaavien viestien lähettäminen uhrille tai valheellisen tiedon levittämistä Internetissä tietystä henkilöstä (Calvete et al., 2010).

Aikaisempien tutkimusten mukaan pojat kiusaavat toisia verkossa tyttöjä useammin. Verkkokiusaajat ovat myös usein itse verkkokiusaamisen uhreja ja verkkokiusaamisen uhri ei useasti tiedä kiusaajansa identiteettiä (Aoyama et al., 2011).

Internetin ja sosiaalisen verkostojen sivustojen käyttäjämäärät ovat kasvaneet suuresti viime vuosina. (Athanasiou et al., 2018) kertovat tutkimuksessaan, kuinka Internetin sekä sosiaalisen verkoston sivustojen kasvu on luonut uuden sosio-emotionaalisen kehityksen alueen nuorille. Kasvun varjopuolena myös verkkokiusaaminen on yleistynyt. Verkkokiusaamisella kuten perinteisellä kiusaamisella voi olla vakavia sekä kauaskantoisia seurauksia. Seurauksena voi olla muun muassa masennusoireita tai jopa kiusatun itsemurha (Ang & Goh, 2010). Myös Oulun alueella kiusaaminen on viimeisimpien mittausten mukaan lisääntynyt (Mun Oulu, 2022).

Tutkimus tuottaa lisätietoa keräämällä aikaisempaa tutkimustietoa yhteen. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kirjallisuuskatsauksen keinoin:

1. Kuinka yleistä nuorten toteuttama verkkokiusaaminen on?
2. Kuka yleensä verkkokiusaa?
3. Miten verkkokiusaamistilanteissa haetaan apua?

On tärkeää tutkia ja selvittää nuorten verkkokiusaamisen yleisyyttä, verkkokiusaamisen toteuttajia sekä miten verkkokiusaamisen uhrit hakevat apua, jotta verkkokiusaamista vastaan voidaan toimia esimerkiksi koulutusohjelmien kuten KiVa-koulun toimenpideohjelman avulla tai kuten Oulun kaupungin kiusaamisen vastaisella strategian avulla (Mun Oulu, 2021).

Tutkielman rakenne: Seuraavassa kappaleessa käsitellään tutkimusmenetelmää ja metodikirjallisuutta. Sen jälkeen perehdytään tuloksiin, sen jälkeen pohdintakappale, jonka jälkeen johtopäätökset.

2. Käsitteet

2.1 Kognitiivinen ja affektiivinen empatia

Kognitiivisella empatialla tarkoitetaan kykyä tunnistaa ja ymmärtää muiden ihmisten tunteita. Empaattiset ihmiset voivat tunnistaa ja ymmärtää tunteita, motiiveja näkökulmia ja tilanteita sekä lisäksi tunnistaa ja arvostaa toisen ihmisen huolenaiheita. Empaattiset ihmiset haastavat ennakkoluuloja, harjoittavat uteliaisuutta tuntemattomia kohtaan ja löytävät yhteisiä piirteitä, kuuntelevat, avautuvat, innostavat yhteistä toimintaa ja sosiaalista muutosta. Affektiivisella empatialla tarkoitetaan aistimuksia ja tunteita joita herää vastauksena toisen henkilön tunteisiin (Ratka, 2018).

Ihmisten kognitiivinen ja affektiivinen ovat toisistaan riippumattomia. Henkilö, joka ymmärtää toisen näkökulman, ei välttämättä ole vahva empaattisilta kyvyiltään ja henkilö joka on vahva empaattisilta kyvyiltään ei välttämättä ole hyvä toisen näkökulman ymmärtämisessä. (Kanske et al., 2016)

2.2 Verkkokiusaaminen

Verkkokiusaamista kuvataan aggressiivisena, tarkoituksellisena toimintana yksilön tai ryhmän toimesta, käyttäen sähköisiä tapoja toistuvasti ja ajan mittaan uhria vastaan, joka ei pysty puolustautumaan helposti (Smith et al., 2008). Useissa tapauksissa verkkokiusaaminen tarkoittaa perinteisiä aggressiotapoja, kuten uhkailua, huhujen levittämistä tai loukkaamista. Verkkokiusaamistavat vaihtelevat jonkun tahallista ulosjättämisestä tietyistä verkkoryhmästä, uhrin sähköpostin hakeroimisesta ja hänen nimissensä ongelmallisten sähköpostien lähettämisestä, kuvien tai videoiden ottamiseen, jossa uhri pahoinpidellään tai pakotetaan tekemään jotakin nöyryyttävää (Calvete et al., 2010).

Verkkokiusaaminen voi myös sisältää ainutlaatuisia käyttäytymismalleja, joilla ei ole perää perinteisessä kiusaamisessa, kuten ilmiössä nimeltä *bombing*, jossa hyökkääjä ohjelmiston avulla kaataa uhrin sähköpostin tuhansilla yhtäaikaisilla viesteillä aiheuttaen kaatumisen sekä estää uhrin pääsyn sähköpostiin (Burgess-Proctor ym., 2008 viitattu Calvete et al., 2010).

2.3 Sosiaalinen media

Sosiaalisen median tyyppejä on useita. Yksilöä ja sosiaalisuutta korostavissa palveluissa kuten Facebookissa, sosiaalisuutta tuottavat verkostoituminen ja yhteisöllisyys, joiden myötä syntyy käyttäjien omaa sisältöä. Yksilöä ja mediaa korostavissa palveluissa sisällön tuotanto ja jakaminen luo sosiaalisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Esimerkiksi videoiden jakoon tarkoitettu palvelu Youtube. Näissä palveluissa käyttäjät voivat löytää samanhenkisiä ryhmiä ja ihmisiä. (Hintikka A. Kari, n.d.).

Sosiaalinen media -käsitettä käytetään epäjohdonmukaisesti ja huolimattomasti, määritelmillä, jotka ovat suurelta osin tarkoitettu kertaluontoiseen käyttöön. Lisäksi käsitettä käytetään vaihtokelpoisesti muiden yhtä määrittelemättömien termien kanssa, kuten *Web 2.0* (Veenstra et al., 2017).

3. Tutkimusmenetelmä

Tässä tutkielmassa käytetään tutkimusmenetelmänä kirjallisuuskatsausta, jonka tarkoituksena on tutkailla ja yhdistää aikaisempia tutkimustuloksia. Työssäni käytin metodikirjallisuudessa suositeltua prosessia, jossa tunnustetaan ensiksi avainsanoja joilla etsitään joko kirjastosta tai e-kirjastoista sopivaa tutkimusaineistoa, jonka jälkeen samoja avainsanoja hyödynnetään vastaavissa palveluissa. Metodien mukaan tarkoituksena oli kerätä noin 50 lähdettä, joista vilkkaamalla valitaan tutkimukseen sopivat lähteet. Sopivien lähteiden löytyessä ne sijoitetaan ”kirjallisuuskarttaan”, joka havainnollistaa mihin osaan kirjallisuuskatsausta lähde sopii. Viimeiseksi kirjallisuuskatsaus järjestetään teemoittain tai aiheittain (Creswell W. John, 2014). Tavoitteena on saada tutkimuskysymyksiin: 1. kuinka yleistä nuorten toteuttama verkkokiusaaminen on? 2. kuka yleensä verkkokiusaa? sekä 3. miten verkkokiusaamistilanteissa haetaan apua?

Aiheeseen tutustuminen alkoi tiedonhaulla. Tiedonhaussa hyödynsin Scopusta, Oulun yliopiston Oula-Finna -palvelua sekä Google Scholaria. Valitsin nämä tietokannat, koska ne olivat entuudestaan tuttuja. Tiedonhaku sisälsi käsitteitä kuten, *what is social media*, *social media and bullying*, *social media cyberbullying*, *social media children*, *cyberbullying*, *cyberbullying children*, *cyberbullying adolescents*. Valitsin nämä hakusanat, koska ne olivat välttämättömiä tutkielman aiheen kannalta. Tiedonhakua tehdessäni rajasin hakutuloksia vuosille 2005-2022.

Hain ensiksi Google Scholarista hain myös hakulausekkeella *social media cyberbullying*, jolloin hakutuloksia löytyi noin 55 800, jo ensimmäiseltä sivulta tutkielmaani sopivia. Artikkelien suuresta määrästä huomaamatta, kävin läpi ensimmäisen sivun tulokset, joista valitsin yhden artikkelin sopivaksi tiivistelmän perusteella. Samaisen artikkelin lähdeviitteistä löysin sopivan lähteen tutkielmaani. Hakusanalla *what is social media*, tuloksia löytyi yli viisi miljoonaa, mutta ensimmäiseltä sivulta ilman tarkempaa rajausta löytyi sopiva lähde, jonka avulla sosiaalista mediaa pystyi käsitteinä aukaisemaan.

Hain Scopuksesta hakulauseella (*social AND media AND bullying AND children*), tulokseksi sain 408 dokumenttia. Rajasin dokumenttityypin artikkeleihin, jolloin tuloksia tuli 287. Valitsin scopuksen kautta kuusi sopivaa lähdettä. Arvioin lähteet sopiviksi tiivistelmien sekä johtopäätösten perusteella.

Lähteisiin päätyi myös Tilastokeskuksen tutkimusdataa Internetin käytön lisääntymisestä sekä monipuolistumisesta kolmen lähteen edestä. Uusia sopivia lähteitä löytyi viisi jo löytämistäni lähteistä, sekä kolme Mendeley Reference Manager -viitteidenhallintaohjelmasta, joka ehdotti lähteitä jo lisäämiäni lähteiden perusteella.

Lopullisessa datasetissä lähteitä oli 16, jotka on esitelty taulukoissa Datasetissä käytetyt lähteet 1 ja 2. Varsinaisen kirjallisuuskatsauksen lisäksi työssä on käytetty verkkolähteitä aiheen taustoittamisessa ja käsitteiden määrittelyssä. Yhteensä tutkielmassa on käytetty 24 lähdettä.

Taulukko 1: Datasetissä käytetyt lähteet 1.

Lähde	Tutkimuksen tavoite	Tutkimusmenetelmä	Tausta	Implikaatiot käytännölle	Tutkimusuosituks
Ang & Goh, 2010)	Tutkia affektiivisen empatian, kognitiivisen empatian ja sukupuolen välistä yhteyttä nuorten verkkokiusaamiseen	Kysely, jossa mitataan affektiivista, että kognitiivista empatiaa ja verkkokiusaamista.	Keskittyneet ensisijaisesti perinteiseen kiusaamiskäyttäytymiseen tai eivät ole tehneet erottelua empatiatyypin välillä.	Empatiakoulutuksen tarve ja positiivisen huoltaja-lapsi-suhteen tärkeys verkkokiusaamisen vähentämisessä nuorten keskuudessa	Toistaa tutkimuksen tulokset, sen jälkeen kehittää ja arvioida empiirisesti koulutuksellisia interventio-ohjelmia, jotka voimaannuttavat nuorisoa käyttämään online-palveluita turvallisesti.
(Aoyama et al., 2011)	Luokitella lukiolaiset neljään ryhmään heidän verkkokiusaamiskokemuksens perusteella ja tutkia näiden ryhmien ominaisuuksia osallistujien sukupuolen ja iän sekä vanhempien seurannan tason perusteella.	Verkkokysely, joka koostui 55 kysymyksestä. Kysely sisälsi avoimia kysymyksiä. Tutkimuksen analysoinnissa käytettiin 16 kysymystä	Osoittaneet vaihtelevia tuloksia sukupuolen ja iän osalta. Syynä mahdollisesti verkkokiusaamisen alaryhmien huomiotta jättäminen.	Ei mainittu	Sisällyttää osallistujia eri etnisistä ja sosioekonomisista taustoista sekä toistaa tutkimus suuremmalla osallistujamäärällä.
Kowalski & Limber, 2007)	Tutkia verkkokiusaamisen yleisyyttä yläkoululaisten keskuudessa.	Kyselylomake, joka koostui Ohweisin kiusaaja-/uhrikyselystä ja 23 tutkimusta varten laaditusta kysymyksestä.	Määrittivät verkkokiusaamista ja osoittivat sähköisten teknologioiden käytön lisääntymistä.	Lapsien, vanhempien ja opettajien on saatava enemmän tietoa verkkokiusaamisesta, sen ehkäisemisestä ja siihen puuttumisesta.	Keskittyttävä laajempaan ikähaarukkaan sekä tutkia paikkoja, aikoja ja kontekstia, jossa verkkokiusaamista tapahtuu.
Calvete et al., 2010)	Toteuttaa kysely, jolla arvioida erilaisia verkkokiusaamisen käyttäytymismalleja, verkkokiusaamisen suhteen tutkiminen muihin aggressiivisiin käyttäytymismalleihin verrattuna, tutkia verkkokiusaamisen ja erilaisten kontekstuaalisen muuttujien välistä yhteyttä.	Verkkokiusaamiskysely joka kuvasi 16 verkkokiusaamistapaa.	Tunnistivat 16 tapaa verkkokiusata	Puuttuminen normatiivisiin uskomuksiin väkivallan käytöstä.	Käsitellä verkkokiusaamisen seurauksia uhrien ja tekijöiden näkökulmasta sekä tutkia päällekkäisyyksiä uhrina ja tekijänä olemisessa
(Hellfeldt et al., 2020)	Testata suhteita verkkokiusaamisroolin ja useiden psykologisten hyvinvointitulosten sekä koetun sosiaalisen tuen välillä.	Verkkokysely	Antaneet samansuuntaisia tuloksia	Ehkäisy- ja interventio-ohjelmien strategisista muutoksia	Monimuotoisempi ja laajempi testausotanta sekä useampien tietolahteiden hyödyntäminen
(Baldry et al., 2019)	Käsitellä vanhemman roolia verrattuna verkkokiusaamiseen	Kysely	Antaneet samansuuntaisia tuloksia	Vanhempien aktiivinen ja oikeanlainen osallistuminen Internet-kasvatukseen	Yksityiskohtaisempaa tutkimusta vanhempien mahdollisista rooleista
(Barlett et al., 2018)	Tutkia pitkittäistutkimuksen keinoin positiivisten asenteiden vaikutuksia verkkokiusaamista kohtaan	Verkkokysely	Niukasti aiempaa tutkimusta, jossa tarkastellaan sosiaalisen median osallistumisen ja verkkokiusaamisen välillä	Väliintulo-ohjelmia voitaisiin räätälöidä/luoda tutkimusten tulosten avulla. Esimerkiksi empatiakoulutus	Selvittää tutkimustulosten vaihteoiset selitykset
(Cebollero-Salinas et al., 2022)	Analysoida nettijuoruilun ja ongelmallisen Internetin käytön vaikutuksia verkkokiusaamiseen ottaen huomioon iän, sukupuolen ja iän, jolloin ensimmäinen älypuhelin omistettiin.	Verkkokysely	Antaneet samansuuntaisia tuloksia	Tutkimuksen tulokset voisi edesauttaa ehkäisyohjelmien suunnittelua.	Toteuttaa pitkittäistutkimusta, jolla selvittää tutkimusmuuttujien kausaalista luonetta

Taulukko 2: Datasetissä käytetyt lähteet 2.

Lähde	Tutkimuksen tavoite	Tutkimusmenetelmä	Tausta	Implikaatiot käytännölle	Tutkimussuosituks
(Horner et al., 2015)	Tutkia lukioikäisten käsityksiä verkkokiusaamisesta ja perinteisestä kiusaamisesta	Tietokoneella suoritettava kysely	Luoneet pohjan jolle tutkimukset ovat rakennettu	Ennaltaehkäisy- ja interventio-ohjelmissa on erittäin olennaista huomioida nuorten kokema lisääntynyt huoli ikätovereiden näkemyksistä verkossa että sen ulkopuolella	Tutkia kuinka nuorille voidaan antaa parhaiten valmiudet vastata sosiaaliseen itsekeskeisyyteen liittyviin haasteisiin
(Cassidy et al., 2009)	Tarjota lisätietoa verkkokiusaamisesta oppilaiden näkökulmasta	Kysely	Ei mainittu	Koulujen on tarjottava mahdollisuuksia oppilaille puhua avoimesti verkkokiusaamisesta, vaikutuksista ja tavoistaehkäistä	Ei mainittu
(Dehue et al., 2008)	Tutkia verkkokiusaamisen luonnetta, yleisyyttä ja vanhempien käsityksiä	Oppilaille luokkahuoneessa ja vanhemmille kotona toteutettava kysely	Antaneet samansuuntaisia, mutta myös hieman eriäviä tuloksia	Väliintulot pitää suunnitella nuorille, vanhemmille ja opettajille	Tutkia lisää verkkokiusaamisen seurauksia
(Ho et al., 2020)	Selvittää lieventääkö sosiaalinen tuki verkkokiusaamisen uhriksi joutumista ja masennuksen välistä suhdetta yliopisto-opiskelijoilla	Kysely	Antaneet samansuuntaisia tuloksia	Tietoisuuden lisääminen sosiaalisen tuen resurssista ja luomalla hyvän sosiaalisen tuen järjestelmän vähennetään opiskelijoiden riskiä saada masennusoireita sekä riskiä joutua verkkokiusaamisen uhriksi	Tutkia samanaikaisesti perinteisen ja verkkokiusaamisen uhrien sekä molempien kiusaamistapojen uhrien suhdetta mielenterveysongelmiin
(Smith et al., 2008)	Selvittää verkkokiusaamisen luontoa ja vaikutuksia	Kysely	Tutkineet vain yhtä tai muutamaa verkkokiusaamisen välinettä	Sisällyttää verkkokiusaaminen koulukiusaamisen vastaiseen politiikkaan ja kiusaamisen torjuntaan, kouluttaa opettajia kiusaamisen vastaista työtä varten sekä antaa ohjausta vanhemmille, lapsille ja nuorille.	Tutkija hankkii lisätietoa edelleen näiden toimenpiteiden kehittämistä varten.
(Craig et al., 2020)	Tutkia iän, sukupuolen ja valtioiden välisiä eroja nuorten osallistumisessa somenkäyttöön, somen käytön ja verkkokiusaamisen ja uhriksi joutumisen välisiä suhteita.	Kysely	Tutkineet sosiaalisen median käytön lisääntymistä viimeisen vuosikymmenen aikana	Kiusaamisvastaisen toimien tulee huomioida sukupuolierot.	Tutkia sukupuolen ja iän vaikutusta sosiaalisen median käytössä ja verkkokiusaamisessa.
(Athanasίου et al., 2018)	Tutkia verkkokiusaamista suhteessa sosiodemografisiin, Internetin käyttöön ja psykososiaalisiin muuttujiin.	Kysely	Keskittyneet verkkokiusaamisen uhriksi joutumiseen ja siihen liittyviin psykopatologisiin oireisiin	Tunnustettava verkkokiusaamisen psykososiaalinen vaikutus koulutusympäristöt hyötyisivät tieto- ja viestintäteknikankoulutuk sisällyttämisestä erityises maissa, joissa Internetin käyttö on lisääntynyt äkillisesti.	Verkkokiusaamisen uhriksi joutumisen tutkimista sosio-ekologisesta näkökulmasta, jotta voitaisiin paremmin selvittää yhteiskunnallisten normien ja Internetin käytön makromuutostensuhdetta nuorten väkivallan ilmaisuun.
(Whittaker & Kowalski, 2015)	Tutkia missä määrin sosiaalinen media on nousemassa verkkokiusaamisen alustaksi	Kysely	Samansuuntaisia ja eriäviä tuloksia	Estämisen ja väliintulon toimien täytyy pysyä teknologian muutosten tasalla.	Alati muuttuvan teknologian roolin, verkkovuorovaikusten sekä uhrin ja tekijän välisen suhteen tarkempaa tutkimista.

Järjestin datasetin ensin Excel-taulukkoon josta kävivät ilmi perustiedot jokaisesta artikkelista, sekä tutkimuksen tavoite, siinä käytetyt menetelmät, sekä työn tausta (kuten taulukossa Datasetissä käytetyt lähteet). Tämän jälkeen Lisäsin taulukkoon jokaisesta artikkelista sen päätulokset, sekä implikaatiot käytännölle ja tutkimukselle.

Excel taulukko oli minulle hyödyllinen kirjoittaessani kirjallisuuskatsaukseni tulokkappaletta. Tulokkappaletta varten Analysoin ja summasin löydettyjä artikkeleita kolmeen ryhmään: 1. Kuka kiusaa-, 2. kiusaamisen yleisyys- ja 3. avunhakeminen. Moni artikkeleista kuuluu useampaan kuin yhteen ryhmään. Lisäksi kirjoitin artikkeleiden avulla tulokkappaletta varten summauksen kirjallisuudessa identifioiduista implikaatioista tutkimukselle, sekä käytölle.

Kirjallisuuskatsauksessa hyödynsin Mendeley Reference Manager-viitteidenhallintaohjelmistoa mm. lähdeviitteiden järjestämisessä sekä lähdeviitteiden hankinnassa huomattuani, että ohjelmisto tarjoaa personoituja artikkeliehdotuksia jos sinne lisättyjen artikkeleiden perusteella.

Tiedonhaussa ilmenneet tutkimukset, jotka eivät sopineet tutkielman aiheeseen jätettiin huomiotta. Tutkimukset, joissa käsiteltiin muita kuin nuoria, tai tutkimukset eivät käsitelleet verkkokiusaamista tarvittavista näkökulmista.

4. Tulokset

Tässä luvussa käsitellään aikaisempia tutkimustietoja tutkielman aiheeseen liittyen. Neljässä luvussa kuvataan tutkielman pääkäsitteitä tarkemmin. Tutkimustietoa on ajallisesti 2000-luvun lopusta 2010-luvun loppuun, jolloin tutkimustieto antaa laajaa kuvaa ja mahdollisesti ajan myötä muuttunutta näkökulmaa tutkimusaiheeseen.

4.1 Internetin käyttö ja verkkokiusaaminen

Tilastokeskuksen nettisivulla (Tilastokeskus, 2006) kerrotaan vuonna 2005 73 % suomalaisista 15–74-vuotiaista käyttäneen Internetiä kolmen kuukauden sisällä haastattelujankohdasta. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 82 % 16–89-vuotiaista suomalaisista käytti Internetiä jo useasti päivässä (Tilastokeskus, 2020). Myös sosiaalisen median käytöstä on tullut olennainen osa nuorten elämää (Craig et al., 2020), ja sen käyttö on yleistynyt kansalaismediassa ja opetuksessa (Hintikka A. Kari, n.d.).

Internetin ja sosiaalisen verkoston sivustojen lisääntyvä käyttö on luonut uuden sosio-emotionaalisen kehityksen alueen nuorille (Athanasiou et al., 2018). Verkkokiusaamisen mahdollisuus on kasvanut verkkoon yhteydessä olevien tietokoneiden ja matkapuhelinten yleistyessä nuorten keskuudessa (Smith et al., 2008). Intensiivinen ja ongelmallinen sosiaalisen median käyttö altistaa murrosikäiset verkossa tapahtuvaan vihamieliseen käyttäytymiselle, mukaan lukien verkkokiusaamiselle (Craig et al., 2020). 16–89-vuotiaista suomalaisista 32 % joutunut joskus internetissä epäasiallisen lähestymisen kohteeksi ja 16% joutunut joskus internetissä häirinnän kohteeksi (Tilastokeskus, 2020).

Cebollero-Salinas et al (2022) tekemän tutkimuksen tulosten mukaan nettijuoruilun, nettiaggression, ongelmallisen Internetin käytön ja verkkokiusaamisen välillä on korkea assosiaatio. Nettijuoruilulla on suurempi vaikutus 12-14-vuotiaisiin tyttöihin ja uhreihin, jotka ovat 15-18-vuotiaita. Sillä välin ongelmallisella Internetin käytöllä on suurempi vaikutus 12-14-vuotiaisiin poikiin. Tulokset osoittivat myös, että ennen 11-ikävuotta älypuhelimien omistaminen johtaa korkeampaan nettiaggression tasoon, johtuen nettijuoruilusta ja ongelmallisesta Internetin käytöstä (Cebollero-Salinas et al., 2022).

4.2 Verkkokiusaamisen yleisyys

Smith et al., (2008) hyödynsivät kahta tutkimusta vuonna 2008. Ensimmäiseen tutkimukseen osallistui 92 oppilasta 14 eri koulusta ikäjakaumalla 11–16-vuotta, tutkimuksessa käytettiin myös kohderyhmiä. Toiseen tutkimukseen osallistui 533 oppilasta viidestä eri koulusta. Toisessa tutkimuksessa arvioitiin ensimmäisen tutkimuksen tuloksien yleistettävyyttä ja tutkittiin verkkokiusaamisen suhdetta Internetin yleiseen käyttöön.

Ensimmäisessä tutkimuksessa havaittiin suurimman osan verkkokiusaamisesta tapahtuvan yhden tai muutaman oppilaan toimesta, jotka olivat yleensä samalta vuosikerralta. Useimmiten verkkokiusaaminen kesti viikon ajan, joskus paljon kauemmin. Toisessa tutkimuksessa havaittiin, että verkkokiusaamisen uhri, joka ei ole itse verkkokiusaaja korreloi Internetin käytön kanssa. Monet perinteisen kiusaamisen uhreista olivat myös verkkokiusaamisen uhreja. Molemmissa tutkimuksissa havaittiin verkkokiusaamista tapahtuvan harvemmin kuin perinteistä kiusaamista, ja

verkkokiusaamista raportoitiin tapahtuvan enemmän koulun ulkopuolella kuin sisäpuolella (Smith, et al., 2008).

Verkkokiusaamisen yleisyyttä on tutkittu myös Kowalskin ja Limberin (2007) toimesta. Tutkimukseen osallistui 3,676 oppilasta ja ilmeni, että osallistuneista opiskelijoista 11 % oli verkkokiusattu vähintään kerran parin viime kuukauden aikana. 7 % opiskelijoista olivat sekä verkkokiusaamisen uhreja, että verkkokiusaajia. 4 % opiskelijoista oli verkkokiusannut jotakuta muuta viimeisen parin kuukauden aikana. Verkkokiusaamisen yleisimmäksi muodoksi havaittiin tutkimuksessa pikaviestipalvelut, chat-huoneet ja sähköpostit (Kowalski & Limber, 2007).

Dehue et al., (2008) tutkivat verkkokiusaamisen luonnetta, yleisyyttä ja vanhempien käsityksiä. Tutkimukseen osallistui 1,211 oppilasta, keski-ikänsä 12.7-vuotta. Tuloksien mukaan 16% osallistuneista nuorista oli verkkokiusannut ja 23 % oli joutunut verkkokiusaamisen uhriksi.

Whittaker ja Kowalski (2015) tutkivat ennakkokäsityksiä erityyppisiin kohteisiin suuntautuvasta verkkokiusaamisesta. Tutkimukseen osallistui yhteensä 197 psykologian yliopisto-opiskelijaa. Sukupuolijakauma osallistuneissa oli 143 naispuolista, 66 miespuolista henkilöä. 4 henkilöä ei ilmoittanut sukupuoltaan. Ikäjakauma sisälsi 18–25-vuotiaita.

Sosiaalisen etäisyyden kasvaessa ja tunnistettavuuden heikentyessä odotettavissa oli, että verkkokiusaaminen kohdistuisi eniten henkilöihin, jotka olivat eniten näkyvissä, jolloin verkkokiusaaminen koettiin vähiten negatiivisena. Samankäisiin kohdistuvaa verkkokiusaamista näkyi vähiten ja se koettiin eniten negatiivisena. Verkkokiusaamista tapahtuu eniten käytössä olevilla alustoilla ja tutkimustulokset osoittivat, että verkkokiusaamisen yleisimmät muodot olivat todennäköisesti muuttuneet sosiaalisen median alustoiksi (Whittaker & Kowalski, 2015).

4.3 Kiusaajaprofiili

Aoyama et al., (2011) luokittelivat tutkimuksessaan 133 lukio-opiskelijaa neljään eri ryhmään verkkokiusaamiskokemuksensa perusteella. Tutkimuksessa tutkittiin myös näiden ryhmien ominaisuuksia, osallistujan sukupuolen, iän sekä vanhempien seurannan tason perusteella. Ryhmäanalyysi paljasti neljä selkeästi toisistaan eroavaa ryhmää. ”yhtä paljon uhri kuin kiusaaja”, ”enemmän uhri kuin kiusaaja”, ”enemmän kiusaaja kuin uhri” ja ”vähiten mukana”.

Tilastollisia korrelaatioita uhrin verkkokiuselyn pisteiden, sukupuolen tai iän perusteella ei löytynyt. Alemmalla luokilla olevia oppilaita ja tyttöjä luokiteltiin tutkimuksessa huomattavasti enemmän ryhmään ”enemmän uhri kuin kiusaaja”, kun taas vanhempia oppilaita luokiteltiin todennäköisemmin ”enemmän kiusaaja kuin uhri”-ryhmään. Oppilaat, jotka verkkokiusasivat muita, olivat todennäköisesti myös itse verkkokiusaamisen uhreja. Pojat myös verkkokiusasivat tyttöjä todennäköisemmin (Aoyama et al., 2011).

Ang ja Goh (2010) tutkivat affektiivisen empatian, kognitiivisen empatian ja sukupuolen välistä assosiaatiota nuorten verkkokiusaamiseen liittyen. Mitä korkeamman pistemäärän tutkimuksen verkkokiusaamiskyselyssä sai, sitä todennäköisemmin oppilas verkkokiusasi (Ang & Goh, 2010).

Affektiivisen empatian tason ollessa alhainen, ne pojat ja tytöt, joiden kognitiivisen empatian taso oli alhainen, saivat kyselyssä korkeampia pistemääriä, kuin ne joilla oli korkea kognitiivisen empatian taso. Sama kuvio toistui tilanteessa, jossa pojilla oli korkea affektiivisen empatian taso. Kuitenkin tytöillä korkea tai matala kognitiivisen empatian taso johti samanlaiseen verkkokiusaamisen tasoon (Ang & Goh, 2010).

Verkkokiusaajaprofiilia tutkittiin Calvete et al., (2010) toimesta ja he päätyivät samaan tulokseen kuin Aoyama ja kumppanit vuonna 2011. Pojat näyttivät toteuttavan verkkokiusaamista useammin kuin tytöt. Verkkokiusaamista toteutetaan useimmiten 13-15-vuotiaana ja sen esiintyvyys on korkeimmillaan 13-vuotiaana (Calvete et al., 2010). Verkkokiusaaminen on anonyymiä ja yksilöllistä toimintaa (Dehue et al., 2008).

Aikaisemmat tutkimukset ovat siis yhtä mieltä siitä, että pojat verkkokiusaavat todennäköisemmin kuin tytöt (Calvete et al., 2010; Aoyama et al., 2011; Baldry et al., 2019), sillä välin joissakin tutkimuksissa ei ole havaittu eroja poikien ja tyttöjen välillä (Ang & Goh, 2010).

4.4 Avunhankinta

Horner et al., (2015) tutkivat lukioikäisten käsityksiä verkkokiusaamisesta ja perinteisestä kiusaamisesta. Tutkimukseen osallistui 97 nuorta, joiden iän keskiarvo oli 15. Toiseen tutkimukseen osallistui 47 nuorta, joiden iän keskiarvo oli 14. Ensimmäisessä tutkimuksessa osallistujille näytettiin hypoteettisia kiusaamistapauksia. Osallistujien pyydettiin kuvailemaan itsensä skenaarioiden uhriksi ja sen jälkeen arvioida heidän tunne reaktioita, strategisia reaktioita ja tavoitteita johon he pyrkivät tapahtuman jälkeen (Horner et al., 2015).

Oppilaat valitsevat todennäköisesti tiettyjä tapoja reagoida, kiusaamisen tapahtuessa perinteisesti verrattuna verkkokiusaamiseen. Uhrit kertoisivat verkkokiusaamisesta epätodennäköisemmin kuin perinteisestä kiusaamisesta aikuisille, johtuen aikuisten verrattain puutteellisesta teknologia ja online-kommunikointi -kokemuksesta (Horner et al., 2015). Verkkokiusaamisen uhreista 74 % kertoisi ystävilleen, 57 % kertoisi vanhemmilleen/huoltajilleen. Vain 30 % hakisi poliisin apua ja huolestuttavasti 25% ei kertoisi kenellekään verkkokiusaamisen uhriksi joutumisesta (Cassidy et al., 2009). Nuoret reagoivat verkkokiusaamiseen esittämällä etteivät välitä siitä, olemalla välittämättä tai kiusaamalla kiusaajaa takaisin. (Dehue et al., 2008).

Baldry et al., (2019) löysivät tutkimuksissaan samaa ja yhtyvät siihen, että nuoret kertovat verkossa tapahtuvista ongelmistaan vähän vanhemmilleen, ajatellen heidän vanhempiansa olevan kyvyttömiä auttamaan ja ainoana ratkaisuna estäisivät nuoren pääsyn verkkoon. He toteavat, että vanhempien valvonta verkon käytössä voisi suojata lapsia verkkokiusaamiselta. Tämä riippuu heidän mukaansa siitä, kokeeko nuori vanhempansa olevan pätevä häntä auttamaan ja kuinka paljon hän kokee vanhempiansa auttavan tai estävän häntä (Baldry et al., 2019).

Horner et al., (2015) mukaan nöyryytys on yleinen ja relevantti negatiivinen kokemus kohdattaessa verkkokiusaamista. Nuoret raportoivat niin sanottuja välttelyn strategioita kohdatessaan epäsuoraa aggressiota, kuten huhupuheita ja muun porukan ulkopuolelle sulkemista verkossa. Tämä voi liittyä siihen, että verkossa tapahtuman näkee suurempi yleisö, joka on erityisen huolestuttavaa kun verkkokiusaamisen tavoitteena on uhrin kokema nöyryytys. Ottaen huomioon sosiaalisen median käyttöä nuorten

keskuudessa, ovat välttelystrategiat todennäköisesti tehottomia ja muista eristäviä (Horner et al., 2015).

Horner et al., (2015) jatkavat toden, että välttelystrategioiden hyödyntäminen verkkokiusaamista kohdattaessa on huolestuttavaa, koska se voi johtaa eristykseen muista ja vähentää mahdollisuuksia positiivisiin kokemuksiin vertaisten kanssa. He toteavat vielä, että pojat voivat todennäköisemmin olla hakematta sosiaalista apua kohdatessaan verkkokiusaamista ja täten voivat erityisesti hyötyä väliintulo-ohjelmista, jotka kohdistuvat tähän (Horner et al., 2015).

Perheeltä ja opettajilta saatu sosiaalinen tuki vähentää masennus- ja ahdistuneisuusoireiden todennäköisyyttä verkkokiusaamista kohdattaessa. Perheeltä saatu sosiaalinen tuki lisää myös nuorten subjektiivisen hyvinvoinnin korkean tason todennäköisyyttä (Hellfeldt et al., 2020). Samaa on havainnut myös (Ho et al., 2020) tutkimuksessaan. Korkean tason sosiaalinen tuki auttoi opiskelijoita välttämään masennusoireita vaikka heitä kiusattiin rankastikin.

5. Pohdinta

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kirjallisuuskatsauksen keinoin, kuinka yleistä nuorten toteuttama verkkokiusaaminen on, kuka yleensä verkkokiusaa sekä miten verkkokiusaamistilanteissa haetaan apua. Verkkokiusaamista on tutkittu enenevässä määrin Internetin kasvaessa vuosien varrella. Verkkokiusaamisen yleistyessä on tärkeää pyrkiä seuraamaan trendejä sekä uusia teknologioita. Verkkokiusaamista tapahtuu todennäköisimmin suosituimpien sosiaalisen medioiden alustoilla, jolloin verkkokiusaamisen vastatoimien täytyy olla ajantasaisia, valmiita muutoksille sekä sopivia kyseiselle alustalle.

Tässä on mahdollisuus sosiaalisen median alustojen kehittäjillä toteuttaa yhteistyötä toimijoiden kanssa verkkokiusaamista vastaan, sillä alustan ammattilaisena heillä on arvokasta tietoa alustan toiminnasta. Vastuu vastatoimista lankeaa jokaiselle osapuolelle, verkkokiusaajalle, vanhemmille/huoltajille, kouluille sekä sosiaalisen median alustoille.

5.1 Kirjallisuuskatsauksen tulokset

Internetin kasvaessa vuosien varrella on myös kasvanut verkkokiusaaminen ilmiönä. Verkkokiusaamisen yleisyydestä on samansuuntaista ja risteävää tutkimustietoa. Tutkielman aiheen ollessa laaja ja kolmea tarkempaa aihetta käsittelevä, täytyy ottaa huomioon tutkimuksissa käytetyt menetelmät. Tutkimuksissa laajasti käytetyt itsetäytettävät kyselyt ovat alttiita erilaisten vastausten ilmenemiselle.

1. Kuinka yleistä nuorten toteuttama verkkokiusaaminen on?

Smith et al., (2008) mukaan verkkokiusaamista tapahtuu harvemmin kuin perinteistä kiusaamista, ja verkkokiusaamista raportoitiin tapahtuvan enemmän koulun ulkopuolella kuin sisäpuolella.

Verkkokiusaamisen yleisyydestä on hieman samansuuntaista ja risteävää tutkimustietoa. opiskelijoista 11% oli verkkokiusattu vähintään kerran parin viime kuukauden aikana. 7% olivat sekä verkkokiusaamisen uhreja, että verkkokiusaajia. 4% opiskelijoista oli verkkokiusannut jotakuta muuta viimeisen parin kuukauden aikana. Yleisimmäksi verkkokiusaamisen muodoksi havaittiin tutkimuksesta pikaviestipalvelut, chat-huoneet ja sähköpostit (Kowalski & Limber, 2007). Uudempi tutkimustieto eroaa yleisimmistä verkkokiusaamisen muodoista hieman. Verkkokiusaamista tapahtuu eniten käytössä olevilla alustoilla ja tutkimustulokset osoittivat, että verkkokiusaamisen yleisimmät muodot olivat todennäköisesti muuttuneet sosiaalisen median alustoiksi (Whittaker & Kowalski, 2015). Verkkokiusaamisen yleisyydestä risteävää tietoa on tarjonnut Dehue et al., (2008). Heidän mukaansa osallistuneista nuorista 16% oli verkkokiusannut ja 23% oli joutunut verkkokiusaamisen uhriksi.

Whittaker ja Kowalski, (2015) odottivat tutkimustuloksiltaan, että verkkokiusaamisen kohdistuisi eniten sellaisiin henkilöihin, jotka olivat eniten näkyvissä. Tulosten mukaan em. kuvattu verkkokiusaaminen koettiin vähiten negatiivisena. Eniten negatiivisena koettiin samanikäisiin kohdistuvaa verkkokiusaamista, jota näkyi kuitenkin vähiten (Whittaker & Kowalski, 2015).

Aoyama et al., (2011) luokittelivat lukio-opiskelijoita neljään eri ryhmään verkkokiusaamiskokemuksensa perusteella. ”Yhtä paljon uhri kuin kiusaaja”, ”enemmän

uhri kuin kiusaaja”, ”enemmän kiusaaja kuin uhri”, ”vähiten mukana”. Tutkimuksessa tutkittiin myös ryhmien ominaisuuksia, osallistujan sukupuolen, iän sekä vanhempien seurannan tason perusteella.

Tilastollisia korrelaatioita ei löytynyt uhrin verkkokyselyn pisteiden, sukupuolen tai iän perusteella. Vanhempia oppilaita luokiteltiin todennäköisemmin ”enemmän kiusaaja kuin uhri”-ryhmään, alemmalla luokilla olevia oppilaita ja tyttöjä luokiteltiin tutkimuksessa huomattavasti enemmän ryhmään ”enemmän uhri kuin kiusaaja” (Aoyama et al., 2011).

2. Kuka yleensä verkkokiusaa?

Verkkokiusaamista toteutetaan useimmiten 13-15-vuotiaana ja sen esiintyvyys on korkeimmillaan 13-vuotiaana (Calvete et al., 2010). Ang & Goh, (2010) tutkivat affektiivisen empatian, kognitiivisen empatian ja sukupuolen välistä assosiaatiota nuorten verkkokiusaamiseen liittyen. Mitä korkeamman pistemäärän tutkimuksen verkkokiusaamiskyselyssä sai, sitä todennäköisemmin oppilas verkkokiusasi (Ang & Goh, 2010).

Tutkimuksista löytyy ristiriitaista tietoa siitä kumpi sukupuoli verkkokiusaa enemmän. Calvete et al., (2010), Aoyama et al., (2011) ja Baldry et al., (2019) ovat yhtä mieltä siitä, että pojat verkkokiusaavat todennäköisemmin kuin tytöt, mutta samanaikaisesti joissakin tutkimuksissa ei ole havaittu eroja poikien ja tyttöjen välillä (Ang & Goh, 2010).

3. Miten verkkokiusaamistilanteissa haetaan apua?

Avunhankintaan liittyen tutkimustulokset olivat samansuuntaisia. Baldry et al., (2019) ja Horner et al., (2015) havaitsivat molemmat samaa liittyen verkkokiusaamisen uhrien vastahakoisuuteen kertoa aikuisille uhriksi joutumisesta. Molempien (Baldry et al., 2019) sekä (Horner et al., 2015) mukaan nuoret kokevat aikuisten teknologia ja online-kommunikointikykyjen olevan puutteellisia ja pelkäävät, että ainoana ratkaisuna he estäisivät nuorelta pääsyn verkkoon. Verkkokiusaamisen uhreista 74 % kertoisi ystävilleen, 57 % kertoisi vanhemmilleen/huoltajilleen. Vain 30 % hakisi poliisin apua ja huolestuttavasti 25% ei kertoisi kenellekään verkkokiusaamisen uhriksi joutumisesta (Cassidy et al., 2009).

Nuoret reagoivat verkkokiusaamiseen esittämällä etteivät välitä siitä, olemalla välittämättä tai kiusaamalla kiusaajaa takaisin. (Dehue et al., 2008). Muutkin tutkimukset kuten Horner et al., (2015) ja Cassidy et al., (2009) ovat huomanneet nuorten välttelystrategiat verkkokiusaamista kohdattaessa. Horner et al., (2015) toteavat välttelystrategioiden olevan huolestuttavia, koska se voi johtaa eristyksiin muista ja vähentään mahdollisuuksia positiivisiin kokemuksiin vertaisten kanssa (Horner et al., 2015).

5.2 Implikaatiot käytännölle, rajoitteet ja tutkimussuositukset

Implikaatioita käytäntöä varten voisi olla kokonaisvaltaisen strategian toteuttaminen verkkokiusaamista vastaan osana kiusaamisvastaista toimintaa. Asiantuntijoita osallistava ja nuorilta, vanhemmilta/huoltajilta sekä kouluilta käytännön toimia vaativa strategia auttaa ymmärtämään verkkokiusaamista laajemmin. Tulevaa tutkimusta voisi jatkaa esimerkiksi sosiaalisen median-alustojen kehittäjien näkökulman ja vaikutuksen huomioon ottaen, jotta alustoille voisi mahdollisesti kehittää kiusaamista estäviä tai tunnistavia teknologioita.

Tutkielman rajoituessa nuorten verkkokiusaamisen yleisyyteen, tekijöihin ja avunhakemiseen voisi olla hyvä jatkaa tutkimusta samanikäisillä ja kategorisoida tarkemmin ikäluokkien perusteella. Täytyy myös muistaa, että tutkimustulokset voivat olla osittain paikkaansa pitämättömiä varsinkin itsetäytettävissä kyselyissä. Voi olla, että kyselyyn osallistujat eivät halua kertoa totuutta verkkokiusaamisestaan, varsinkin jos tutkimuksen osallistujamäärä on pieni tai osallistujan vastaukset voitaisiin jäljittää vastaajaan.

Verkkokiusaaminen ei ole ainoastaan nuoriin rajoittuva ilmiö vaan se koskee myös vanhempain väestöä, joten tutkimusta olisi hyvä jatkaa myös vanhemman väestön verkkokiusaamisen yleisyydestä, tekijöistä ja avunhankinnasta esimerkiksi työyhteisöissä.

Anita Saaranen-Kauppisen ja Anna Puusniekan (2009) kirjoittamassa Menetelmäopetuksen tietovaranto -verkko-oppikirjassa he kertovat kvalitatiivisesta tutkimuksesta seuraavasti. Heidän mukaansa kvalitatiivinen tutkimus ei ole yksinomaaisesti yhdenkään tutkimusalan tutkimusote eikä se myöskään ole yhdenlainen tapa tutkia. Kvalitatiivinen tutkimus sisältää heidän mukaansa useita erilaisia tiedonkeruu- ja analyysimenetelmiä, lähestymistapoja sekä erilaisia perinteitä.

Saaranen-Kauppisen ja Puusniekan (2009) mukaan kvalitatiivista tutkimusta luonnehtivia elementtejä ovat mm. aineistonkeruumenetelmät kuten haastattelut, havainnoinnit, kirjeet, päiväkirjat. He listaavat luonnehdittaviin elementteihin myös teoreettisen otannan, tutkittavien näkökulmien huomioimisen, aineiston analyysin, hypoteesittomuuden, tyylilajin, tutkijan vapaan aseman sekä narratiivisuuden.

Pro Gradu-tutkielmaan tätä aihetta soveltaessa haastattelu olisi todennäköisesti yksi erittäin tärkeä menettelytapa. Sosiaalisen median käytöstä ja verkkokiusaamisesta olisi hyvä tehdä haastattelu, jolloin saisi omaa aineistoa luotua aiheesta. Haastattelussa voisi hyödyntää Calveten ja kumppaneiden (2010) tuottamaa verkkokiusaamiskyselyä, jossa osallistuja vastaa useampaan verkkokiusaamisen toimintatapaan onko hän sitä toteuttanut. Aiheen arkaluontoisuuden takia voi olla, että verkkokiusaamista ”harrastaneet” ihmiset eivät välttämättä halua vastata totuudenmukaisesti mikäli heidän identiteettiä ei peitetä jollain tavalla tai haastatteluun ei ole mahdollista osallistua anonyymisti, jolloin tiedonkeruumenetelmää valittaessa täytyisi pohtia kuinka haastattelu olisi mahdollista toteuttaa anonyymisti.

6. Yhteenveto

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kirjallisuuskatsauksen keinoin, kuinka yleistä nuorten toteuttama verkkokiusaaminen on, kuka yleensä verkkokiusaa sekä miten verkkokiusaamistilanteissa haetaan apua. Tutkielma on kirjallisuuskatsaus aiemmista tutkimuksista eikä työssä toteutettu omaa empiiristä tutkimusta.

Järjestin datasetin ensin taulukkoon josta kävivät ilmi perustiedot jokaisesta artikkelista, sekä tutkimuksen tavoite, siinä käytetyt menetelmät, sekä työn tausta. Tämän jälkeen lisäsin taulukkoon jokaisesta artikkelista sen päätulokset, sekä implikaatiot käytännölle ja tutkimukselle. Taulukko oli hyödyllinen kirjoittaessani tuloskappaletta. Analysoin ja summasin löydettyjä lähteitä kolmeen eri ryhmään 1. kuka kiusaa-, 2. kiusaamisen yleisyys- ja 3. avunhakeminen, jonka avulla tein katsauksen rakenteen. Useampi artikkeli käsitteli useampaa kuin yhtä ryhmää, joten niistä sai kokonaisvaltaisempaa kuvaa.

Verkkokiusaamisen uhriksi joutuminen vaihtelee aineistosta riippuen 11% ja 23% välillä. Verkkokiusaamista toteuttaneiden osuus vaihtelee myös aineistosta riippuen 4% ja 16% välillä. Yleisimmin sitä toteutetaan 13-15-vuotiaana, esiintyvyyden ollessa korkeimmillaan 13-vuotiaana. Sukupuolten välisestä erosta kiusaamisessa löytyy aineistojen mukaan ristiriitaista tietoa, siitä kumpi sukupuoli verkkokiusaa enemmän. Avunhankintaan liittyen verkkokiusaamisen uhrit kertovat epätodennäköisesti vanhemmilleen, jos he kokevat vanhempiensa teknologisten taitojen olevan riittämättömiä, peläten että he vain estäisivät pääsyn Internetiin. Apua hankitaan mahdollisesti ystäviltä, perheeltä, poliisilta tai pahimmassa tapauksessa apua ei hankita ollenkaan, jolloin uhrit saattavat toteuttaa niin sanottuja välttelystrategioita kiusaamista kohdattaessa.

Kirjallisuuskatsauksessa käytetyn aineiston perusteella voidaan todeta, että tulokset sisältävät ristiriitaisuutta, mutta myös paljon samankaltaisuutta. Tarkasteltavia osia alueita oli verkkokiusaamisen yleisyys, tekijät ja avunhankinta. Mielestäni tutkimusta voisi jatkaa ja tarkentaa nuorten ja aikuisten osalta, tulevissa tutkimuksissa olisi hyvä myös osallistaa sosiaalisen median alustojen työntekijöitä, jotta heidänkin näkökulma saadaan esille.

Lähteet

- Ang, R. P., & Goh, D. H. (2010). Cyberbullying Among Adolescents: The Role of Affective and Cognitive Empathy, and Gender. *Child Psychiatry & Human Development*, *41*(4), 387–397. <https://doi.org/10.1007/s10578-010-0176-3>
- Aoyama, I., Barnard-Brak, L., & Talbert, T. (2011). Cyberbullying Among High School Students: Cluster Analysis of Sex and Age Differences and the Level of Parental Monitoring. *IJCBPL*, *1*, 25–35.
- Athanasίου, K., Melegkovits, E., Andrie, E. K., Magoulas, C., Tzavara, C. K., Richardson, C., Greydanus, D., Tsolia, M., & Tsitsika, A. K. (2018). Cross-national aspects of cyberbullying victimization among 14–17-year-old adolescents across seven European countries. *BMC Public Health*, *18*(1), 800. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-5682-4>
- Baldry, A. C., Sorrentino, A., & Farrington, D. P. (2019). Cyberbullying and cybervictimization versus parental supervision, monitoring and control of adolescents' online activities. *Children and Youth Services Review*, *96*, 302–307. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.11.058>
- Calvete, E., Orue, I., Estévez, A., Villardón, L., & Padilla, P. (2010). Cyberbullying in adolescents: Modalities and aggressors' profile. *Computers in Human Behavior*, *26*(5), 1128–1135. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.03.017>
- Cassidy, W., Jackson, M., & Brown, K. (2009). Sticks and Stones Can Break My Bones, But How Can Pixels Hurt Me?: Students' Experiences with Cyber-Bullying. *School Psychology International - SCHOOL PSYCHOL INT*, *30*, 383–402. <https://doi.org/10.1177/0143034309106948>
- Cebollero-Salinas, A., Orejudo, S., Cano-Escoriaza, J., & Íñiguez-Berrozpe, T. (2022). Cybergossip and Problematic Internet Use in cyberaggression and cybervictimisation among adolescents. *Computers in Human Behavior*, *131*. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107230>
- Craig, W., Boniel-Nissim, M., King, N., Walsh, S. D., Boer, M., Donnelly, P. D., Harel-Fisch, Y., Malinowska-Cieślik, M., Gaspar de Matos, M., Cosma, A., van den Eijnden, R., Vieno, A., Elgar, F. J., Molcho, M., Bjereld, Y., & Pickett, W. (2020). Social Media Use and Cyber-Bullying: A Cross-National Analysis of Young People in 42 Countries. *Journal of Adolescent Health*, *66*(6, Supplement), S100–S108. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.03.006>
- Creswell W. John. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (V. Knight, J. Young, K. Koscielak, B. Bauhaus, & M. Markanich, Eds.; 4th ed.). SAGE. <http://155.0.32.9:8080/jspui/bitstream/123456789/1091/1/Qualitative%20C%20Quantitative%20and%20Mixed%20Methods%20Approaches%20%28%20PDFDrive%20%29-1.pdf>

- Dehue, F., Bolman, C., & Völlink, T. (2008). Cyberbullying: Youngsters' Experiences and Parental Perception. *Cyberpsychology & Behavior: The Impact of the Internet, Multimedia and Virtual Reality on Behavior and Society*, *11*, 217–223. <https://doi.org/10.1089/cpb.2007.0008>
- Hellfeldt, K., López-Romero, L., & Andershed, H. (2020). Cyberbullying and psychological well-being in young adolescence: the potential protective mediation effects of social support from family, friends, and teachers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(1). <https://doi.org/10.3390/ijerph17010045>
- Hintikka A. Kari. (n.d.). *Sosiaalinen media*. Kansalaisyhteiskunnan Tutkimusportaali, Jyväskylän Yliopisto. Retrieved May 17, 2022, from <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media>
- Ho, T. T. Q., Li, C., & Gu, C. (2020). Cyberbullying victimization and depressive symptoms in Vietnamese university students: Examining social support as a mediator. *International Journal of Law, Crime and Justice*, *63*. <https://doi.org/10.1016/j.ijlcj.2020.100422>
- Horner, S., Asher, Y., & Fireman, G. D. (2015). The impact and response to electronic bullying and traditional bullying among adolescents. *Computers in Human Behavior*, *49*, 288–295. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.03.007>
- Kanske, P., Böckler, A., Trautwein, F.-M., Parianen Lesemann, F. H., & Singer, T. (2016). Are strong empathizers better mentalizers? Evidence for independence and interaction between the routes of social cognition. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, *11*(9), 1383–1392. <https://doi.org/10.1093/scan/nsw052>
- Kowalski, R. M., & Limber, S. P. (2007). Electronic Bullying Among Middle School Students. *Journal of Adolescent Health*, *41*(6, Supplement), S22–S30. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.08.017>
- Mun Oulu. (2021). Oulussa käynnistettiin laaja kiusaamisen vastainen työ. *Mun Oulu*. <https://www.ouka.fi/oulu/munoulu/artikkeli/-/id/oulussa-kaynnistettiin-laaja-kiusaamisen-vastainen-tyo>
- Mun Oulu. (2022). Oululaiskysely: Nuorten keskuudessa kiusaaminen ja eristäminen somessa on lisääntynyt. *Mun Oulu*. <https://www.ouka.fi/oulu/munoulu/artikkeli/-/id/oululaiskysely-nuorten-keskuudessa-kiusaaminen-ja-eristaminen-somessa-on-lisaantynyt>
- Ratka, A. (2018). Empathy and the Development of Affective Skills. *American Journal of Pharmaceutical Education*, *82*(10), 7192. <https://doi.org/10.5688/ajpe7192>
- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *49*(4), 376–385. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x>

- Tilastokeskus. (2006, June 12). *Internetin käyttäjäosuus on kasvanut tasaisesti*.
https://www.stat.fi/ti/sutivi/2005/sutivi_2005_2006-06-12_tie_001.html
- Tilastokeskus. (2020, November 10). *Internetin käyttö medioiden seuraamiseen ja viestintään lisääntynyt*.
- Veenstra, A., Sapienza, Z., Memani, L., Degim, A., & Lee, J. (2017). *What Are We Talking About When We Talk About Social Media?*
- Whittaker, E., & Kowalski, R. M. (2015). Cyberbullying Via Social Media. *Journal of School Violence*, 14(1), 11–29.
<https://doi.org/10.1080/15388220.2014.949377>